

مطالعه علم-سنجی تولیدات علمی پژوهشنامه مالیات

یونس نوبخت^۱

مطالعات دانش‌شناسی

سال پنجم، شماره ۱۸، بهار ۹۸، ص ۳۳ تا ۵۴

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۸/۳۰

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۱/۳۰

چکیده

هدف این مقاله، مطالعه علم‌سنجی تولیدات علمی پژوهشنامه مالیات به‌عنوان تنها نشریه علمی پژوهشی حوزه دانش مالیاتی در ایران است. پژوهش حاضر از نوع کاربردی بوده و با استفاده از روش تحلیل محتوا صوت گرفته است. برای گردآوری داده‌های موردنیاز از سیاهه واریسی محقق ساخته استفاده شده و محدوده زمانی تحقیق نیز ۱۰ ساله بوده و از ابتدای سال ۱۳۸۷ تا ابتدای ۱۳۹۷ بود. یافته‌های پژوهش نشان داد؛ در طول سال‌های مورد مطالعه ۲۷۳ مقاله در این مجله منتشر شده که ۶۲۶ نویسنده در تولید این مقالات مشارکت داشته‌اند، از این تعداد ۴۸۴ نفر را مردان و ۱۴۲ نفر را زنان تشکیل داده‌اند. با در نظر گرفتن سطح تحصیلی و مرتبه علمی نویسندگان؛ کارشناسان ارشد با ۴۲ درصد و استادیاران با ۲۸ درصد، در صدر جدول نویسندگان قرار دارند. در عین حال ۱۵ درصد مقالات تک نویسنده‌ای و ۸۵ درصد حاصل کار گروهی بوده است. در بین دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، دانشگاه علامه طباطبائی با ۲۷ مقاله در رتبه اول و دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی به همراه دفتر مطالعات و تحقیقات مالیاتی با ۱۶ مقاله در رتبه دوم قرار گرفته‌اند. از نظر گرایش موضوعی، ۱۱ درصد از آثار منتشر شده در حوزه ارزیابی کارکنان و ادارات مالیاتی بوده، مالیات بر درآمد شرکت‌ها با ۷/۳ درصد و فرار مالیاتی با ۶/۶ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. به نظر می‌رسد دلیل توجه بیشتر پژوهشگران مجله به موضوعاتی نظیر؛ ارزیابی کارکنان و ادارات مالیاتی به‌عنوان موضوع پژوهشی، سهولت در دسترس بودن اطلاعات آن‌ها برای محققان باشد، اما نقطه مقابل این موضوعات، موضوع ارزیابی مؤدیان مالیاتی است که تعداد پژوهش‌های مرتبط با آن در مجله نشان می‌دهد که تعداد این پژوهش‌ها حتی در بین بیست موضوع اول مورد توجه پژوهشگران نیز قرار ندارد. این در حالی است که پژوهش در این حوزه نقش مؤثری در شناخت موانع و مشکلات نظام مالیاتی داشته و کمک شایانی به برنامه‌ریزی‌های آینده دولت در حوزه درآمدهای مالیاتی خواهد داشت. از طرف دیگر قرار گرفتن موضوع فرار مالیاتی در رده سوم اولویت پژوهشی پژوهشگران، حاکی از وجود مشکل و معضل جدی در این زمینه است.

واژه‌های کلیدی: پژوهشنامه مالیات، تولیدات علمی، تحلیل محتوا، دانش مالیاتی، علم‌سنجی

۱. دکتری مالی و حسابداری، دانشکده اقتصاد و علوم اداری، دانشگاه سلچوک، گنیا، ترکیه،

مقدمه

امروزه واژه تولید علم جایگاه خاصی در ادبیات کشور پیدا کرده، به طوری که نهضت تولید علم و جنبش نرم‌افزاری اذهان بسیاری از سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان علمی و پژوهشی کشور را به خود جلب نموده است. از سوی دیگر پرداختن به تولید علم و فعالیت‌های پژوهشی و توسعه‌یافتگی طوری به هم گره خورده‌اند که نمی‌توان آن‌ها را جدا از هم تصور کرد. تعریف نوین توسعه بر مبنای پژوهش و تحقیق در ادبیات اقتصادی، بیانگر نقش و اهمیت تحقیقات در توسعه اقتصادی کشورهاست (اعتمادی و فخاری، ۱۳۸۳). لذا، قابل تصور نیست که کشوری تمایل داشته باشد به پیشرفت‌های جهانی نائل آید ولی به توسعه علمی خود نپردازد. حال آنکه کشورها ناگزیر به پیمودن این مسیر هستند، بنابراین ضروری است که فعالیت‌های علمی و پژوهشی دست‌اندرکاران این حرکت مورد ارزیابی و بررسی قرار گیرد تا آثار ارزشمندتر از آثار کم‌اهمیت متمایز گردد (عصاره، ۱۳۸۵).

در این میان و به اعتقاد پژوهشگران، مجلات علمی تخصصی در انتقال اطلاعات علمی و فنی نقش مهمی دارند و در کنار سایر وسایل ارتباطی در زمینه علم و تکنولوژی، دارای جایگاه خاص و منحصر به فردی هستند. مقالات مندرج در این مجلات به دلیل تازگی، کوتاه بودن، سرعت انتقال، ارزان تر بودن، تحلیل‌های دقیق، توزیع سریع و معرفی آخرین پژوهش‌ها، برای محققان اهمیت بسزایی دارد. مهم‌تر از همه اینکه، به دلیل فرآیند داوری و صیقل خوردن در اثر مطالعه نقادانه داوران و توصیه‌های ایشان برای رفع نواقص و تکمیل موارد، هویت ویژه‌ای به خود می‌گیرند (بمانیان، احمدی و اسدپور، ۱۳۹۲). از این رو، مجلات علمی تخصصی در میان سایر مدارک و منابع انتشاراتی به دلیل نقش مؤثری که در انتقال اطلاعات دارند، از مهم‌ترین منابع اطلاعاتی علمی محسوب می‌شوند؛ بنابراین با توجه به این اهمیت، لازم است مجلات به‌عنوان محمل ارائه‌دهنده اطلاعات جدید، خود نیز مورد ارزیابی و بررسی دقیق علمی قرار گیرند تا مشخص گردد که اطلاعات تولیدشده در این حوزه در چه وضعیتی قرار دارد.

با توجه به مطالب بیان‌شده، این پژوهش درصدد بررسی تولیدات علمی پژوهشنامه مالیات، به‌عنوان تنها نشریه تخصصی حوزه دانش مالیاتی در کشور است و انتظار می‌رود تا ضمن علم‌سنجی و تحلیل محتوای موضوعی مقالات منتشرشده در این فصلنامه، بتوان چارچوب منسجمی از وضعیت موجود پژوهش‌های مالیاتی و همچنین زمینه‌هایی را که مستعد بررسی و توجه بیشتر پژوهشگران است را شناسایی نمود. مجله پژوهشنامه مالیات نشریه علمی تخصصی سازمان امور مالیاتی کشور است که از سال ۱۳۸۷ با امتیاز علمی پژوهشی (با درجه کیفی (A (89) در حال انتشار بوده و در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نیز به‌عنوان یکی از نشریات معتبر علمی نمایه شده است. بر اساس شناسنامه نشریه، هدف از انتشار آن؛ بازنگری و اصلاح قوانین و سیاست‌های مالیاتی، ایجاد زمینه مناسب برای ارتقاء فعالیت‌های پژوهشی در زمینه مالیات، همکاری علمی با پژوهشگران، اندیشمندان و دست‌اندرکاران امور مالیاتی در سراسر کشور به‌منظور شناخت موانع و مشکلات نظام مالیاتی و تلاش در جهت رفع آن‌ها، سامان‌دهی و تنظیم پژوهش‌های مالیاتی در سطح کشور، ایجاد انگیزه در نیروهای پژوهشگر درون‌سازمانی و برون‌سازمانی در جهت ارائه توانایی‌های پژوهشی در زمینه مالیات و فراهم آوردن زمینه تبادل نظر در مسائل مالیاتی است. از این رو مقالات علمی پژوهشی که در زمینه دانش مالیاتی نوشته شود و پژوهشی ارزشمندی باشد برای انتشار در مجله مورد بررسی قرار می‌گیرد. مرتبط بودن موضوع پژوهش با امور مالیاتی و استفاده از موضوع‌های نوین در پژوهش‌های کاربردی و تخصصی از اولویت‌های این مجله به شمار می‌روند. مبانی نظری پژوهش در ادامه بیان شده است:

امروزه مالیات به‌عنوان اصلی‌ترین ابزار کسب درآمد برای دولت‌ها جهت رسیدن به اهداف اقتصادی و اجتماعی مطرح است. از این رو گسترش و تنوع فعالیت‌های اقتصادی و همچنین نقش فزاینده دولت‌ها در ایجاد و گسترش خدمات عمومی، تأمین اجتماعی و گسترش تعهدات دولت در عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی و تلاش در جهت تحقق رشد اقتصادی و توزیع عادلانه درآمد، پرداخت و دریافت مالیات را به مسئله‌ای مهم و مؤثر تبدیل نموده است. به اعتقاد اغلب کارشناسان پرداخت مالیات از عوامل رشد و توسعه جامعه است و موجب رونق اقتصادی و ارتقای شاخص‌های آن، تحقق عدالت اجتماعی،

افزایش خدمات و عمران و آبادانی کشور می‌شود. با وصول مالیات عادلانه از مؤدیان، می‌توان بسیاری از مشکلات اجتماعی و اقتصادی کشور از جمله کسری بودجه سالانه، تورم و بیکاری را رفع و زمینه ایجاد عدالت اجتماعی از طریق توزیع دوباره درآمدها را فراهم نمود (صامتی، امیری و حیدری، ۱۳۹۴). بدین ترتیب به‌طور کلی در بُعد اجتماعی، هدف اصلی وضع مالیات، کاهش فاصله تأمین طبقاتی و توزیع مجدد درآمدها است. هدف اقتصادی از وضع مالیات‌ها، تثبیت نوسانات اقتصادی، تخصیص بهینه تأمین منابع بین بخش‌های مختلف و کمک به تسریع فرآیند توسعه بخشی یا منطقه‌ای است و هدف بودجه‌ای دولت‌ها از وضع مالیات‌ها نیز، تأمین مالی بودجه دولت است (حیبی، ۱۳۹۰).

در این میان دانش مالیاتی نیز به‌عنوان دانش کاربردی در تصمیم‌گیری‌های زیرساختی و اقتصادی در سطح خرد و کلان، نقش اساسی دارد و مقوله‌ای با اهمیت در برنامه‌ریزی هر کشوری تلقی می‌گردد؛ بنابراین به دلیل نقش خاص و تأثیرگذار آن همواره مورد توجه صاحب‌نظران اقتصاد، مالیه عمومی، سیاسیون، تشکلات و حتی عموم مردم بوده است. لذا ضروری است از دانش تولیدشده در این حوزه ارزیابی‌های دقیق علمی به عمل آید.

اگرچه پژوهش‌های مرتبط با موضوع مالیات به‌طور جسته و گریخته در برخی از نشریات حسابداری، مالی و اقتصادی دیده می‌شوند، ولی پژوهشنامه مالیات تنها مجله تخصصی در حوزه دانش مالیات است که مقالات مرتبط با این حوزه را به‌صورت تخصصی مورد بررسی دقیق علمی قرار می‌دهد و در صورت تأیید علمی آن توسط کارشناسان این حوزه، آن را منتشر می‌نماید. لذا انتظار می‌رود در این پژوهش، ضمن علم‌سنجی و تحلیل محتوای موضوعی مقالات منتشرشده در این فصلنامه، بتوان چارچوب منسجمی از وضعیت موجود پژوهش‌های مالیاتی را شناسایی، دانشجویان و پژوهشگران را از وضعیت موجود مقالات این حوزه آگاه و آنان را در انتخاب موضوعات جدید یاری کرد و از سوی دیگر موجبات توسعه دانش مالیاتی را نیز فراهم نمود.

بر اساس بررسی‌های انجام‌شده در داخل کشور، پژوهش‌های مشابهی بدین شکل و به‌صورت خاص و موردی در مورد مقالات حوزه موضوعی مالیات انجام‌نشده است. پژوهش‌های داخلی بیشتر به‌صورت بررسی مجموعه‌ای از مجلات، مقایسه محتوایی و

موضوعی بین مجلات و یا بررسی موضوعی در یکی از حوزه‌های حسابداری و مالی بوده است. در ادامه به برخی از پژوهش‌هایی که به صورت غیرمستقیم با موضوع پژوهش حاضر در ارتباط هستند اشاره شده است.

نوبخت (۱۳۹۷) در مطالعه‌ای با عنوان علم‌سنجی پژوهش‌های حسابداری رفتاری در ایران، مقالات انتشاریافته مرتبط با حسابداری رفتاری را در ایران مورد بررسی قرار داد. یافته‌های پژوهش وی نشان می‌دهد؛ به طور کلی در ایران، با مشارکت علمی ۵۳۱ نفر، ۲۲۵ مقاله در این حوزه به چاپ رسیده است. از ۵۳۱ نویسنده مشارکت‌کننده در تولید این آثار، ۳۳/۹ درصد را استادیاران و ۳۰/۵ درصد را کارشناسان ارشد تشکیل می‌دهند. ۷ درصد مقالات تک نویسنده‌ای و ۹۳ درصد حاصل کارگروهی بوده است. در بین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات با ۳۹ مقاله در رتبه اول و دانشگاه علامه طباطبائی با ۱۹ مقاله در رتبه دوم قرار گرفته‌اند. از نظر گرایش موضوعی، بیش از ۳۰ درصد آثار منتشرشده در حوزه حسابداری مالی بوده و حسابرسی با ۲۷/۱ درصد و حسابداری مدیریت با ۱۳/۸ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. از مجموع ۶۱۵۶ منبع مورد استناد در مقالات، تقریباً ۷۰ درصد منابع به زبان انگلیسی و ۳۰ درصد به زبان فارسی بوده است.

نمازی، رجب‌دری و روستامیمندی (۱۳۹۶)، در پژوهشی به بررسی و تحلیل محتوای مقاله‌های مرتبط با اخلاق حرفه‌ای حسابداری در ایران پرداختند. یافته‌های پژوهش ایشان می‌دهد؛ تعداد مقاله‌های اخلاق حرفه‌ای حسابداری منتشرشده در نشریه‌های ایرانی تا پایان سال ۱۳۹۴ برابر با ۱۱۰ مقاله است که علیرغم اهمیت موضوع و مقایسه با حجم سایر مقاله‌های منتشرشده رقم بسیار کوچکی است (در نشریه‌های حسابداری و مالی وزارت علوم تنها ۰/۰۰۵۲۷ و در سایر نشریه‌های حسابداری ۰/۰۱۶۳ از کل مقالات منتشرشده را شامل می‌شوند). در این میان تفاوت معنی‌داری در زمینه محورهای محتوایی مقاله‌های اخلاق حسابداری مشاهده گردید. بدین صورت که «مفاهیم اخلاقی» بیشترین و «اخلاق در حسابداری مدیریت» کمترین تعداد مقاله‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین در بین مقاله‌های منتشرشده در زمینه مفاهیم اخلاقی؛ ۷۱/۴ درصد مربوط به اخلاق هنجاری (کدهای

اخلاقی لازم‌الاجرا توسط حسابداران نظیر صداقت، درستکاری و بی‌طرفی) و ۲۸/۶ درصد مربوط به اخلاق کاربردی (چگونگی اجرایی کردن کدهای اخلاقی لازم‌الاجرا توسط حسابداران) بوده است.

مرادی و صفی‌خانی (۱۳۹۵)، در مطالعه‌ای به بررسی پژوهش‌های حسابداری بخش عمومی در ایران و جهت‌گیری تحقیقات آتی پرداختند. نتایج تحقیقات ایشان نشان می‌دهد سهم تحقیقات حسابداری بخش عمومی در ۲۱ نشریه بررسی شده ۳ درصد است. در این بین، نشریه‌های دانش حسابرسی و حسابداری سلامت جزء نشریه‌های پیشرو در این زمینه بوده است. قلمرو مکانی بیشتر این تحقیقات، دولت، دانشگاه‌ها و شهرداری‌ها بوده و همچنین در بیش از ۶۰ درصد این تحقیقات از روش پیمایشی استفاده شده است. از دیگر نتایج این پژوهش اینکه، موضوعاتی نظیر حسابداری تعهدی و بودجه‌بندی بیشتر در کانون توجه پژوهشگران قرار گرفته و حوزه‌های حسابداری مالی، گزارشگری، حسابداری مدیریت، بودجه‌بندی، حسابرسی مالی و عملکرد، پاسخگویی و مدیریت مالی به ترتیب بیشتر مستعد تحقیق تشخیص داده شده است.

ساعی، لاری دشت‌بیاض و فاتح‌گوش (۱۳۹۴)، به بررسی و تحلیل محتوای تحقیقات علمی پژوهشی حسابرسی در دو دهه اخیر پرداختند. در این مطالعه با استفاده از روش تجزیه و تحلیل محتوا، به نوع‌شناسی گرایش‌های تحقیقات حسابرسی طی سال‌های ۱۳۹۱-۱۳۷۸ پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، تعداد و تنوع مقالات چاپ شده در هفت زمینه حرفه، گزارش حسابرسی و استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، ارتباط حسابرسان مشتری، حاکمیت شرکتی، بازار حسابرسی، روش‌های حسابرسی و خطر تقلب و ریسک حسابرسی، نسبت به زمینه‌های دیگر بیشتر بوده است؛ اما در سه زمینه قرارداد حسابرسان صاحب‌کار، مسئولیت و دادخواهی و نمونه‌گیری حسابرسی، پژوهشی به چاپ نرسیده است که یکی از دلایل احتمالی آن را می‌توان در دسترس نبودن اطلاعات، شامل اطلاعات قراردادها، اطلاعات مختص به دعاوی حقوقی علیه حسابرسان و پرونده‌های حسابرسی دانست. علاوه بر این، در شش زمینه مقررات بین‌المللی، خدمات غیر حسابرسی،

دیدگاه تداوم فعالیت، حسابرسی مالیاتی، آموزش و قضاوت حسابرس، تحقیقات محدودی به چشم می‌خورد که از تنوع خاصی برخوردار نیست.

گرامی راد، محمدی و سرلک (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی محتوای مقالات حسابداری و مالی منتشرشده در نشریه‌های علمی پژوهشی این حوزه پرداختند. یافته‌های پژوهش ایشان نشان داد؛ در طی سال‌های موردبررسی ۱۲۴۱ مقاله در مجلات مذکور به چاپ رسیده که در سال‌های اولیه رشد دو و سه برابری داشته و در سال‌های بعدی نیز رشد انتشار مقالات صعودی بوده است. در بین دانشگاه‌ها؛ دانشگاه آزاد اسلامی با ۲۵۷ مقاله در رتبه اول و دانشگاه تهران با ۱۷۵ مقاله در رتبه دوم قرار گرفته است. همچنین رهنمای رودپشتی، رحمانی و کردستانی پرکارترین نویسندگان، طی بازه زمانی مورد مطالعه بوده‌اند. این در حالی است که ۱۲۹۹ نفر (۴۵ درصد) از محققان، سالی یک مقاله هم منتشر نموده‌اند. از نظر گرایش موضوعی مقالات نیز، بیش از نیمی از آثار منتشرشده (۵۳ درصد) در حوزه حسابداری مالی بوده و علوم مالی با ۲۷ درصد و حسابرسی با ۸ درصد در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند.

دیانتی‌دیلمی و بردبار (۱۳۹۲) در مطالعه تطبیقی روش‌شناسی مقالات حسابداری در مجلات معتبر داخل و خارج از ایران، پس از تجزیه و تحلیل ۲۶۳ مقاله چاپ‌شده در ۳ مجله علمی پژوهشی ایرانی منتشرشده بین سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۸۷ و ۱۵۷ مقاله خارجی چاپ‌شده در ۴ مجله آی. اس. آی حسابداری منتشرشده بین سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۰۸، دریافتند که تنوع در بخش‌های مختلف روش‌شناسی مقالات خارجی نظیر؛ روش‌های تبیینی، اکتشافی، کیفی، تجربی، طولی، غیرموردی، تاریخی، قوم‌نگاری، علی، تحلیل محتوا و میدانی بیشتر از مقالات داخلی است.

یورک‌کینی و لارسن^۱ (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای توسعه پژوهش‌های حسابداری بین‌المللی را در مجلات معتبر این حوزه موردبررسی و تجزیه و تحلیل قرار دادند. نتایج پژوهش ایشان نشان می‌دهد؛ تغییرات چشمگیری در درصد تعلق نویسندگان به کشورهای مختلف دیده

می‌شود. در این پژوهش‌ها پژوهشگران ایالات متحده ۵۸ درصد از مجموع تعداد نویسندگان را به خود اختصاص داده و کشورهای هم‌چون استرالیا، انگلستان، چین به همراه نویسندگانی از اروپا با ۳۷ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند، این در حالی است که بیش از نیمی از مقالات تک نویسنده و مابقی با همکاری گروهی نوشته شده است. در نهایت بررسی استنادات و دیگر تحلیل‌ها حاکی از کمک قابل توجه این مقالات به پیشرفت تحقیقات حسابداری بین‌المللی بوده است.

ایاستولو و همکاران^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشی به بررسی و تحلیل محتوای ۱۰۸ مقاله منتشر شده در شش نشریه بین‌المللی آموزش حسابداری در سال ۲۰۱۶ و مقایسه آن‌ها با مقالات منتشر شده در طی سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۵ در همین نشریات پرداختند. در این مطالعه، مقالات در پنج بخش برنامه درسی و آموزش، آموزش محتوا، تکنولوژی آموزشی، دانشجویان و دانشکده‌های حسابداری مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان داد؛ بیشترین کاهش در تعداد مقالات، با تولید ۱۳ درصد از کل مقالات در بخش آموزش محتوا و بیشترین افزایش نیز مربوط به موضوع دانشجویان با تولید ۳۳ درصد از کل مقالات بوده است. مقالات مرتبط با برنامه درسی و آموزش ۲۶ درصد و تکنولوژی آموزشی نیز ۱۲ درصد از کل تولیدات را به خود اختصاص داده‌اند که در این زمینه نسبت به سال‌های مورد مقایسه تفاوت چندانی مشاهده نگردیده است. مقالات مرتبط با دانشکده‌های حسابداری نیز با ۱۶ درصد از کل مقالات آموزش حسابداری، نسبت به سال ۲۰۱۵ با کاهش ۸ درصدی و نسبت به سال ۲۰۱۴ با افزایش ۱ درصدی روبرو بوده است.

نتایج تحقیقات ارسریم^۲ (۲۰۱۶) که به بررسی و تحلیل محتوای مجلات حسابداری در ترکیه پرداخته است حاکی است، بیش از ۵۰ درصد مقالات منتشر شده در این مجلات خارج از حیطه موضوعی حسابداری بوده و در ۳۵ درصد مقالات اصلاً به موضوع حسابداری در ترکیه پرداخته نشده است. علاوه بر این در نوع‌شناسی گرایش‌های تحقیقات مشخص شد که ۶۵ درصد مقالات، توصیفی تحلیلی و ۳۵ درصد از مقالات پژوهش‌های تجربی بوده

1. Apostolou et al
2. Erserim

است. همچنین در ۵ سال اخیر مقالات توصیفی تحلیلی بیشتر مورد توجه پژوهشگران قرار داشته است.

کامپوپیانو و دِماسیس^۱ (۲۰۱۵) با استفاده از مجموعه‌ای از شواهد تجربی جمع‌آوری شده از طریق تجزیه و تحلیل محتوای گزارش‌های مسئولیت‌های اجتماعی ۹۸ شرکت بزرگ و متوسط در ایتالیا به این نتیجه دست یافتند که شرکت‌های خانوادگی در مقایسه با شرکت‌های غیر خانوادگی، انواع مختلفی از گزارش‌های مسئولیت‌های اجتماعی را منتشر می‌کنند. این گزارش‌ها بر موضوعات مختلفی تأکید داشته ولی با استانداردهای مسئولیت‌های اجتماعی مطابقت کمتری دارند. بدین ترتیب این پژوهشگران به کمک ادبیات گزارشگری مسئولیت‌های اجتماعی و از طریق تحلیل محتوای موضوعی گزارش‌های مسئولیت‌های اجتماعی به تجارت شرکت‌های خانوادگی به چندین روش کمک نموده و مفاهیمی را برای اجرا ارائه نمودند.

آکچاکانات و همکاران^۲ (۲۰۱۴) به تحلیل محتوای مقالات منتشر شده در ارتباط با استانداردهای حسابداری در طی سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۰۴ در کشور ترکیه پرداختند. نتایج این تحقیق که با مطالعه بر روی ۱۶۸ مقاله صورت گرفت نشان داد، بیشتر تحقیقات در ارتباط با تأثیرات عمومی استانداردها و اجرای استانداردهای حسابداری در شرکت‌های کوچک بوده است.

ابوبکر و صالح^۳ (۲۰۱۱) در پژوهشی مقالات مرتبط با حسابداری بخش عمومی را در بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه مورد مطالعه قرار دادند. در این پژوهش، ۶۵ مقاله مرتبط با حسابداری بخش عمومی، منتشر شده در بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۱۹۸۱ از لحاظ سطح سازمانی، حوزه تحقیقاتی و روش‌های تحقیق مورد مطالعه قرار گرفت. ایشان در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که بیشتر تحقیقات انجام شده در این زمینه، در کشورهای توسعه یافته صورت گرفته و سهم کشورهای در حال توسعه در این زمینه اندک بوده است.

1. Campopiano and De Massis
2. Akçakanat et al
3. Abu Bakar and Saleh

جمع‌بندی بررسی ادبیات و پیشینه پژوهش نشان می‌دهد، تحقیقات مرتبط در سال‌های اخیر، اغلب از چارچوب معینی برای طبقه‌بندی مقالات بهره برده‌اند و به کمک آن به علم‌سنجی و تحلیل محتوای مطالعات پرداخته‌اند. در این چارچوب، تحقیقات بر اساس معیارهای مختلفی دسته‌بندی شده‌اند که عبارت‌اند از: توزیع فراوانی، میزان مشارکت زنان و مردان، سهم هریک از سطوح و مرتبه‌های علمی، میزان مشارکت علمی محققان، سهم هریک از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی پژوهشی، نویسندگان پرتولید و گرایش موضوعی مقالات. در این پژوهش علاوه بر موارد فوق با توجه به اهمیت استنادات مقالات، زبان مورد استناد در منابع نیز به این طبقه‌بندی اضافه و از این رویکرد و طبقه‌بندی در تحلیل محتوای مقالات استفاده گردید.

با توجه به مطالب ذکر شده، سؤال‌های پژوهش به شرح زیر مطرح می‌شوند:

- توزیع فراوانی مقالات منتشر شده در پژوهشنامه چگونه است؟
- میزان مشارکت زنان و مردان در تولید مقالات پژوهشنامه چگونه است؟
- سهم هریک از سطوح و مرتبه‌های علمی در تولید مقالات پژوهشنامه چقدر بوده است؟
- میزان مشارکت علمی محققان در تولید آثار منتشر شده در پژوهشنامه چگونه است؟
- سهم هریک از دانشگاه‌ها و مراکز علمی در توسعه دانش مالیاتی در پژوهشنامه چگونه بوده است؟
- نویسندگان پرتولید حوزه دانش مالیاتی در فصلنامه چه کسانی هستند؟
- گرایش موضوعی مقالات منتشر شده در پژوهشنامه چگونه است؟
- زبان مورد استناد در منابع پژوهشنامه چگونه است؟

روش

این پژوهش از نوع علم‌سنجی بوده و با استفاده از روش تحلیل محتوا (رویکرد کمی) صورت گرفته است. تحلیل محتوا روش استاندارد است که برای شناسایی ویژگی‌های اطلاعات ثبت شده، نظیر؛ کتاب‌ها، مجلات، وب‌سایت‌ها و آثار ادبی بکار می‌رود و پژوهشگر را قادر می‌سازد تا حجم زیادی از اطلاعات را به صورت سازمان‌یافته درآورد.

علاوه بر این به مدیریت سازمان‌ها در شناسایی مشکلات، طبقه‌بندی داده‌ها، سنجش علمی، فرصت‌ها و تهدیدها و بررسی و مطالعه رفتارهای سازمانی کمک می‌کند بدین ترتیب در این پژوهش، با استفاده آرشیو وب‌سایت فصلنامه، ۳۸ شماره و ۲۷۳ مقاله منتشر شده در آن‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت (در صورت عدم وجود مقاله در آرشیو فصلنامه، مقالات و اطلاعات مربوط به آن‌ها از طریق پایگاه مجلات تخصصی نور مگر به دست آمدند). همچنین برای گردآوری داده‌های مورد نیاز از سیاهه‌وارسی محقق ساخته استفاده شد. در تحلیل داده‌ها نیز از روش‌های آمار توصیفی نظیر؛ دسته‌بندی داده‌ها برحسب توزیع فراوانی، درصد فراوانی و رسم جداول و نمودارها استفاده گردید. کلیه اطلاعات مجله اعم از سال، دوره، شماره و اطلاعات کتاب‌شناختی مقاله شامل؛ مشخصات پدیدآورنده (ها)، رتبه علمی و وابستگی سازمانی آن‌ها، عنوان مقاله و گرایش‌های موضوعی در سیاهه‌وارسی وارد و اطلاعات به دست آمده با استفاده از نرم‌افزار Excel مورد تجزیه و تحلیل دقیق آماری قرار گرفت. محدوده زمانی تحقیق ۱۰ ساله بوده و بین سال‌های ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۷ انجام شده است.

یافته‌ها

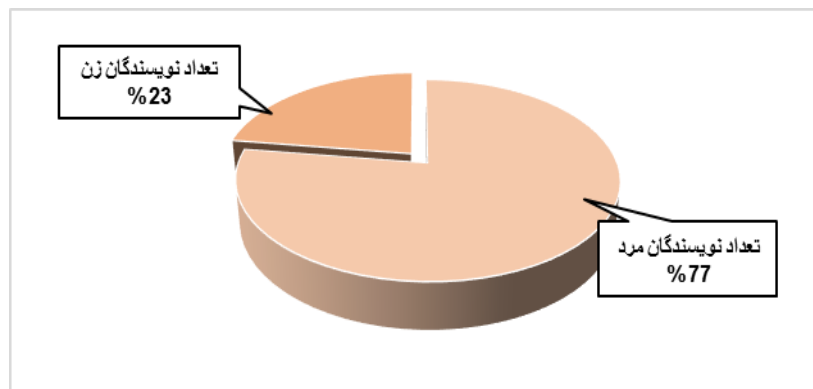
سؤال اول به بررسی توزیع فراوانی مقالات منتشر شده در دوره زمانی مورد مطالعه اختصاص یافته است که جدول شماره ۱ توزیع فراوانی آن‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱. توزیع فراوانی مقالات منتشر شده در طول دوره پژوهش

ردیف	سال انتشار	فراوانی	درصد
۱	۱۳۸۷	۲۸	۱۰/۲٪
۲	۱۳۸۸	۲۸	۱۰/۲٪
۳	۱۳۸۹	۱۷	۶/۲٪
۴	۱۳۹۰	۲۹	۱۰/۶٪
۵	۱۳۹۱	۳۱	۱۱/۳٪
۶	۱۳۹۲	۳۱	۱۱/۳٪
۷	۱۳۹۳	۳۳	۱۲/۱٪
۸	۱۳۹۴	۳۵	۱۲/۸٪
۹	۱۳۹۵	۱۶	۵/۸٪
۱۰	۱۳۹۶	۲۵	۹/۲٪
	مجموع	۲۷۳	۱۰۰٪

همان‌طور که داده‌های جدول شماره ۱ نشان می‌دهد؛ سال ۱۳۹۴ با ۳۵ عنوان و ۱۲/۸ درصد از کل مقالات، بیشترین تعداد مقالات منتشر شده را به خود اختصاص داده است. کمترین تعداد مقالات چاپ شده مربوط به سال ۱۳۹۵ با ۱۶ عنوان و ۵/۸ درصد و سال ۱۳۸۹ با ۱۷ عنوان و ۶/۲ درصد کل مقالات است. دقت در ارقام جدول نشان می‌دهد که روند انتشار مقالات در فصلنامه، تقریباً در طول این سال‌ها به‌طور منظم پیگیری شده، به‌طوری‌که در طول این سال‌ها به‌طور میانگین هر سال ۲۷ مقاله منتشر شده است.

پرسش دوم به تعیین سهم زنان و مردان در انتشار مقالات علمی پژوهشی در فصلنامه اختصاص یافته بود که نمودار زیر اطلاعات آماری آن را نشان می‌دهد.

نمودار ۱. توزیع فراوانی جنسیت نویسندگان مقالات

به‌طور کلی ۶۲۶ پژوهشگر در نوشتن این مقالات نقش داشتند که از این تعداد، ۴۸۴ نفر مرد (۷۷ درصد) و ۱۴۲ نفر زن (۲۳ درصد) بوده‌اند که در نمودار شماره ۱ نمایش داده شده است.

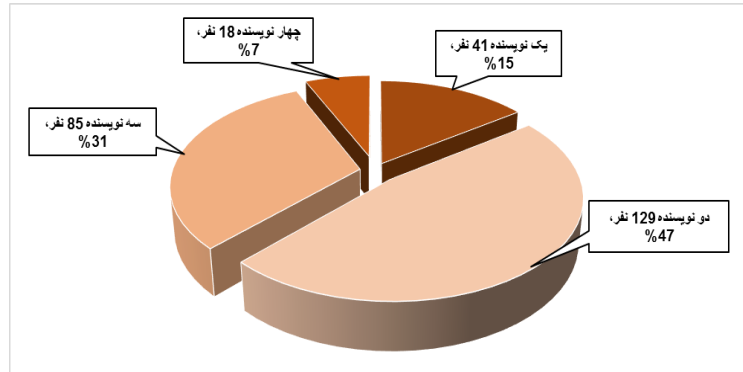
سؤال سوم به تعیین سهم هریک از سطوح و مرتبه‌های علمی اعم از کارشناسی، کارشناسی ارشد، دانشجویان دکتری، استادیاران، دانشیاران و استادان در انتشار مقالات علمی پژوهشی در پژوهشنامه اختصاص یافته است که جدول شماره ۲ سهم هر گروه را نمایش می‌دهد.

جدول ۲. توزیع پراکندگی نویسندگان مقالات بر اساس سطح و مرتبه‌های علمی

ردیف	سطح تحصیلی و مرتبه علمی	فراوانی	درصد
۱	کارشناسی ارشد	۲۶۲	۴۱/۸٪
۲	استادیار	۱۷۵	۲۷/۹٪
۳	دانشیار	۸۱	۱۳/۱٪
۴	دانشجوی دکتری	۶۷	۱۰/۷٪
۵	استاد	۳۲	۵/۱٪
۶	کارشناس	۵	۰/۸٪
۷	فاقد سطح و مرتبه علمی	۴	۰/۶٪
	مجموع	۶۲۶	۱۰۰٪

همان‌طور که داده‌های جدول شماره ۲ نشان می‌دهد، از مجموع ۶۲۶ محقق مشارکت‌کننده در انتشار مقالات، تعداد ۴ نفر (۰/۶ درصد) که سطح و مرتبه علمی ایشان مشخص نبود، در گروه فاقد سطح و مرتبه علمی قرار گرفتند. از ۶۲۲ نویسنده باقیمانده، به ترتیب؛ ۲۶۲ نفر (۴۱/۸ درصد) کارشناس ارشد، ۱۷۵ نفر (۲۷/۵۹ درصد) استادیار، ۸۱ نفر (۱۲/۹ درصد) دانشیار، ۶۷ نفر (۱۰/۷ درصد) دانشجوی دکتری، ۳۲ نفر (۵/۱ درصد) استاد و ۵ نفر (۰/۸ درصد) کارشناس بودند؛ بنابراین داده‌های جدول حاکی از آن است که از بین اعضای هیأت علمی، استادیاران در رتبه اول، دانشیاران در رتبه دوم و استادان در رتبه سوم قرار دارند. نکته جالب توجه در این بخش، تعداد چند برابری استادیاران نسبت به دانشیاران و استادان است.

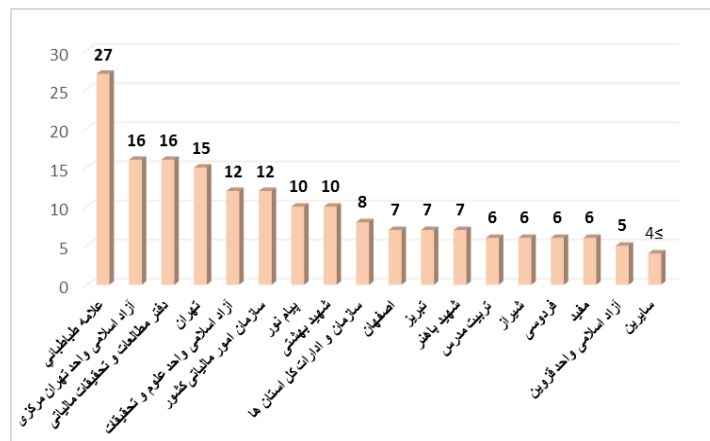
پرسش چهارم به بررسی میزان مشارکت علمی محققان در انتشار مقالات علمی پژوهشی در فصلنامه اختصاص یافته بود که نمودار شماره ۲ داده‌های آماری آن را نشان می‌دهد.

نمودار ۲. میزان مشارکت علمی نویسندگان در انتشار مقالات

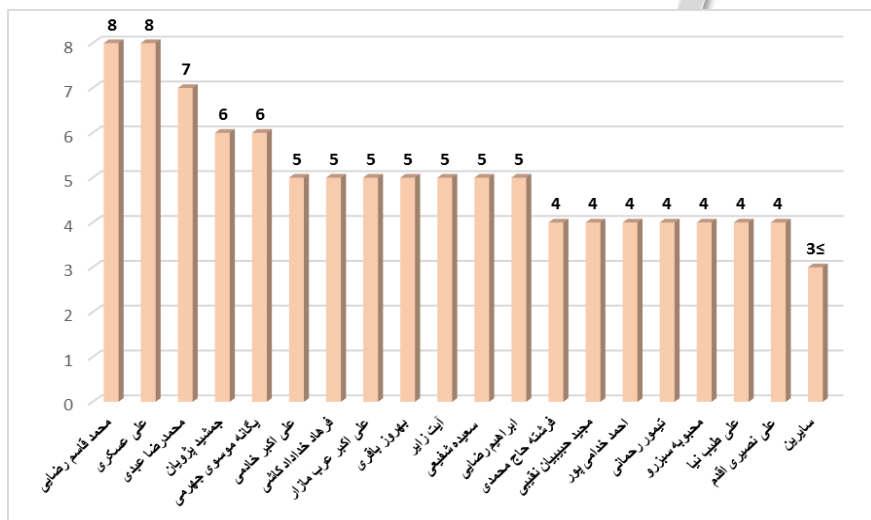
همان‌طور که در نمودار شماره ۲ قابل مشاهده است، ۴۷ درصد از مقالات توسط دو نویسنده، ۳۱ درصد با سه نویسنده و ۷ درصد نیز با همکاری بیش از سه نفر نوشته شده‌اند، همچنین ۱۵ درصد از مقالات توسط یک نویسنده نوشته شده است. به عبارت دیگر، ۸۵ درصد آثار با مشارکت گروهی نوشته شده‌اند و سهم آثار انفرادی ۱۵ درصد است. البته ذکر این نقطه ضروری است که بخش اعظمی از مقالات تک نویسنده‌ای مربوط به سال‌های ابتدایی مطالعه (۱۳۸۷-۱۳۸۸) است.

سؤال پنجم به بررسی نقش هر کدام از دانشگاه‌ها و مراکز علمی در تولید مقالات علمی پژوهشی در فصلنامه اختصاص یافته بود. نمودار شماره ۳ سهم هر کدام از آن‌ها را در انتشار مقالات نشان می‌دهد.

نمودار ۳. میزان مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز علمی در تولید مقالات همان‌طور که نمودار شماره ۳ نشان می‌دهد، دانشگاه علامه طباطبائی با ۲۷ مقاله در رتبه اول، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی به همراه دفتر مطالعات و تحقیقات مالیاتی با ۱۶ مقاله در رتبه دوم و دانشگاه تهران با ۱۵ مقاله در رتبه سوم قرار گرفته‌اند. نکته قابل ذکر اینکه از مجموع ۲۷۳ مقاله منتشرشده، در ۷ مورد از مقالات اسامی مراکز آموزشی پژوهشی درج نشده بود که در این طبقه‌بندی منظور نگردید که البته همگی مربوط به سال‌های ابتدایی مطالعه (۱۳۸۷-۱۳۸۸) بوده‌اند.

پرسش ششم به تعیین سهم هریک از نویسندگان پرتولید حوزه دانش مالیاتی در پژوهشنامه اختصاص یافته بود که نمودار شماره ۴، نویسندگان پرتولید این حوزه را با تعداد آثارشان نشان می‌دهد.

نمودار ۴. رتبه‌بندی نویسندگان تولیدات علمی جامعه آماری پژوهش

همان‌طور که در نمودار شماره ۴ نمایان است، محمد قاسم رضایی به همراه علی عسگری با مشارکت در انتشار ۸ مقاله در رتبه اول و محمدرضا عبدی نیز با مشارکت در انتشار ۷ مقاله در رتبه دوم قرار گرفته‌اند. به‌طور کلی ۱۰ نفر اولی که بیشترین تعداد مقالات انتشار یافته

را به خود اختصاص داده‌اند در انتشار کمی بیش از ۲۵ درصد کل مقالات فصلنامه مشارکت نموده‌اند.

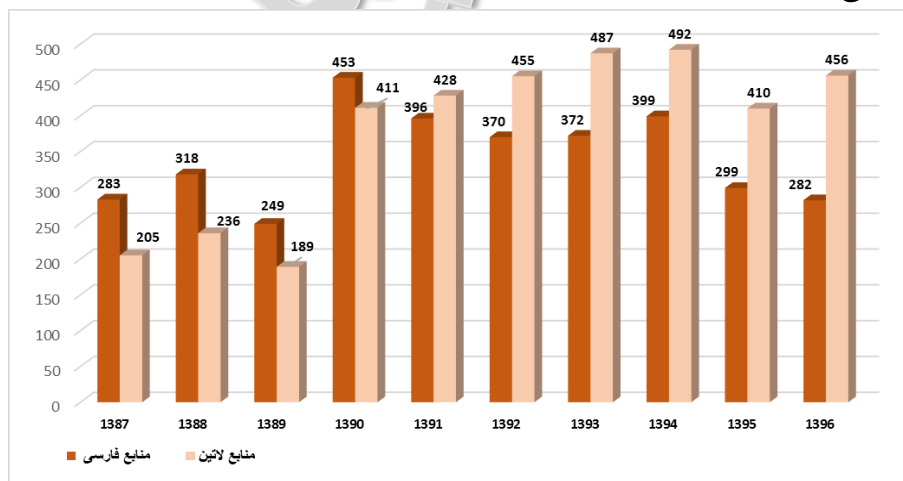
سؤال هفتم به بررسی گرایش موضوعی مقالات اختصاص یافته بود. گرایش موضوعی مقالات با مطالعه عناوین، چکیده‌ها، کلیدواژه‌ها و همچنین با نگاهی اجمالی به متن مقالات انتخاب گردیده است. از این رو، مقالات در ۳۷ گروه؛ ارزیابی کارکنان و ادارات مالیاتی، مالیات بر درآمد شرکت‌ها، فرار مالیاتی، حسابداری مالیاتی، فرهنگ مالیاتی، مالیات و منابع مالی اسلامی، حقوق مالیاتی ایران، مالیات ارزش افزوده، معافیت‌ها، مشوق‌ها و حمایت‌های مالیاتی، حسابرسی مالیاتی، مالیات‌های نوین، نظام مالیاتی ایران، اجتناب مالیاتی، درآمدهای مالیاتی دولت، نظام‌های مالیاتی بین‌المللی، تمکین مالیاتی، قوانین و مقررات مالیاتی، سیاست‌های مالی و مالیاتی دولت، ظرفیت مالیاتی، اثربخشی و کارایی مالیات، پیش‌بینی درآمدهای مالیاتی، فقه مالیات، مالیات‌های زیست‌محیطی، نرخ مؤثر و بهینه مالیاتی، توزیع درآمد و مالیات، مالیات بر املاک، ارزیابی مؤدیان مالیاتی، تقلب مالیاتی، تلاش مالیاتی، مالیات بر درآمد اشخاص، مالیات تورمی، تحلیل محتوای رسانه‌های سازمان امور مالیاتی کشور، پول‌شویی، توهم مالی، شوک‌های مالیاتی، نقش مالیات در بودجه و هدفمندسازی یارانه‌ها دسته‌بندی شدند که شکل شماره ۳ داده‌های آماری ۱۵ موضوع نخست که بیشترین توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده‌اند را نشان می‌دهد.

جدول ۳. توزیع فراوانی گرایش‌های موضوعی مقالات

ردیف	گرایش‌های موضوعی	فراوانی	درصد
۱	ارزیابی کارکنان و ادارات مالیاتی	۲۹	۱۰/۶٪
۲	مالیات بر درآمد شرکت‌ها	۲۰	۷/۳٪
۳	فرار مالیاتی	۱۸	۶/۶٪
۴	حسابداری مالیاتی	۱۶	۵/۸٪
۵	فرهنگ مالیاتی	۱۳	۴/۷٪
۶	مالیات و منابع مالی اسلامی	۱۲	۴/۴٪
۷	حقوق مالیاتی	۱۱	۴٪
۸	مالیات ارزش افزوده	۱۱	۴٪

ردیف	گرایش‌های موضوعی	فراوانی	درصد
۹	معافیت‌ها، مشوق‌ها و حمایت‌های مالیاتی	۱۱	۴٪
۱۰	حسابرسی مالیاتی	۱۰	۳/۶٪
۱۱	مالیات‌های نوین	۱۰	۳/۶٪
۱۲	نظام مالیاتی ایران	۱۰	۳/۶٪
۱۳	اجتناب مالیاتی	۱۰	۳/۶٪
۱۴	درآمدهای مالیاتی دولت	۹	۳/۳٪
۱۵	نظام‌های مالیاتی بین‌المللی	۹	۳/۳٪
۱۶	تمکین مالیاتی	۸	۲/۹٪
۱۷	قوانین و مقررات مالیاتی	۸	۲/۹٪
۱۸	سایر موضوعات	۷	۲/۸٪
مجموع		۲۷۳	۱۰۰٪

همان‌طور که داده‌های جدول شماره ۳ نشان می‌دهد، تعداد ۲۹ مقاله (نزدیک به ۱۱ درصد) از مقالات منتشرشده در حوزه ارزیابی کارکنان و ادارات مالیاتی بوده، مالیات بر درآمد شرکت‌ها با ۲۰ و فرار مالیاتی با ۱۸ مقاله در رتبه‌های بعدی قرار دارند. پرسش هشتم به بررسی زبان مورد استناد در منابع فصلنامه می‌پردازد که نمودار شماره ۵ توزیع فراوانی آن‌ها را نشان می‌دهد.

نمودار ۵. توزیع فراوانی میزان استناد بر اساس زبان مورد استناد

همان‌طور که نمودار شماره ۵ نشان می‌دهد، در بازه زمانی مورد مطالعه، از ابتدای سال ۱۳۸۷ تا سال ۱۳۹۱ استناد به مقالات فارسی نسبت به منابع لاتین پیشی داشته است، ولی از ابتدای سال ۱۳۹۱ این برتری جای خود را به منابع لاتین داده است، به طوری که فاصله ۷۵ عددی بین منابع فارسی و لاتین و به نفع منابع فارسی در سال ۱۳۸۷ به فاصله ۱۷۹ موردی به نفع منابع لاتین در سال ۱۳۹۶ تغییر یافته است. به طور کلی از مجموع ۷۱۹۰ منبع مورد استناد، ۵۲/۴ درصد به زبان انگلیسی و ۴۷/۶ درصد به زبان فارسی اختصاص داشته است. در مجموع می‌توان گفت، زبان انگلیسی زبان غالب مورد استناد در فصلنامه نبوده و تقریباً با اختلاف ۵ درصدی بیشتر از منابع فارسی مورد استناد قرار گرفته است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

پژوهشنامه مالیات تنها نشریه تخصصی حوزه دانش مالیاتی در ایران است که با رسالت توسعه دانش مالیاتی و با تأییدیه کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور از تاریخ ۱۳۸۷ دارای رتبه علمی پژوهشی بوده و از آن تاریخ به بعد تقریباً به صورت منظم در حال انتشار است. از این رو انتظار می‌رود محتوای مقالات این نشریه انعکاس‌دهنده پژوهش‌های جدید در حوزه مالیات و نیز در بردارنده گرایش‌ها و موضوعات بنیادین و بیانگر اولویت‌های موضوعی در حوزه دانش مالیاتی در کشور باشد. از این رو در این پژوهش سعی شد تولیدات علمی این مجله مورد ارزیابی قرار گیرد تا بر این اساس بتوان در مورد مهم‌ترین موضوعاتی که در حال حاضر مورد توجه بوده، نقاط ضعف و کاستی‌ها، همچنین نیازهای پژوهشی این حوزه را مورد سنجش قرارداد و با برنامه‌ریزی دقیق، همچنین ارائه راهکارهای مؤثر در جهت عمق بخشیدن به مقالات مالیاتی و نیز کاربردی‌تر نمودن آن‌ها گام‌های مؤثرتری برداشت.

بدین ترتیب در بررسی و ارزیابی جنسیت نویسندگان فصلنامه این نتیجه حاصل گردید که از مجموع ۶۲۶ پژوهشگر مشارکت‌کننده در تولید مقالات؛ ۷۷ درصد را مردان و ۲۳ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. از دلایل مشارکت کمتر زنان نسبت به مردان در تولید مقالات علمی، می‌توان به تعداد کمتر اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی زن در این حوزه نسبت به مردان اشاره کرد.

یافته‌های مربوط به سهم هریک از سطوح و مرتبه‌های علمی مختلف در تولید مقالات حاکی است؛ پژوهشگران دارای مدرک کارشناسی ارشد با مشارکت در انتشار ۴۱/۸ درصد از کل مقالات رتبه اول را به خود اختصاص داده‌اند. استادیاران با مشارکت در انتشار ۲۷/۹ درصد مقالات در رتبه دوم و دانشیاران با مشارکت در ۱۳/۱ درصد از مقالات در رتبه سوم قرار دارند. پیشتاز بودن کارشناسان ارشد در این بخش می‌تواند مربوط به تعداد زیاد ورودی آن‌ها به این مقطع تحصیلی در سال‌های اخیر باشد.

بررسی میزان مشارکت محققان در انتشار مقاله به صورت گروهی نشان داد که ۱۵ درصد آثار دارای یک نویسنده و ۸۵ درصد حاصل کار گروهی بوده است. از ۸۵ درصد مشارکت گروهی نیز؛ تقریباً ۷۲ درصد حاصل مشارکت اساتید با دانشجویان، ۱۱ درصد مابین دانشجویان و تنها ۲/۲ درصد حاصل کار گروهی بین اساتید بوده است. بدین ترتیب می‌توان نتیجه گرفت که پژوهشگران حوزه دانش مالیاتی گرایش زیادی به همکاری علمی و تألیف مشترک دارند که بیشترین آن مربوط به مشارکت بین اساتید و دانشجویان است.

یافته‌های مربوط به سهم هریک از دانشگاه‌ها و مراکز علمی در انتشار مقالات، نشان می‌دهد؛ دانشگاه علامه طباطبائی با تولید ۲۷ مقاله و دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی به همراه دفتر مطالعات و تحقیقات مالیاتی با ۱۶ مقاله در صدر جدول قرار گرفته‌اند. قرار گرفتن دفتر مطالعات و تحقیقات مالیاتی، سازمان امور مالیاتی کشور و همچنین سازمان و ادارات کل استان‌ها در بین ۱۰ مرکزی که بیشترین تولیدات علمی را در زمینه دانش مالیاتی داشته‌اند، مؤید این مطلب است که نشریه در تلاش است به منظور شناخت موانع و مشکلات نظام مالیاتی از تجارب پژوهشگران مجموعه‌های مالیاتی کشور در این زمینه استفاده نماید.

بررسی گرایش‌های موضوعی مقالات نشان داد که بیشترین تعداد مقالات مربوط به حوزه ارزیابی کارکنان و ادارات مالیاتی با ۲۹ مقاله بوده، مالیات بر درآمد شرکت‌ها با ۲۰ و فرار مالیاتی با ۱۸ مقاله در رده‌های بعدی قرار دارند. به نظر می‌رسد دلیل انتخاب موضوعاتی نظیر ارزیابی کارکنان و ادارات مالیاتی سهولت در دسترس بودن ایشان برای محققان باشد، اما نقطه مقابل این پژوهش‌ها ارزیابی مؤدیان مالیاتی است که از موضوعات مهم این حوزه بوده و توجه بیشتر محققان را می‌طلبد. بررسی تعداد پژوهش‌های مرتبط با

ارزیابی مؤدیان مالیاتی در مجله نشان می‌دهد که تعداد این پژوهش‌ها حتی در بین بیست موضوع اول مورد توجه پژوهشگران نیز قرار ندارد. در حالی که پژوهش در این حوزه نقش مؤثری در شناخت موانع و مشکلات نظام مالیاتی داشته و کمک شایانی به برنامه‌ریزی‌های آینده دولت در حوزه درآمدهای مالیاتی خواهد داشت؛ بنابراین لازم است دست‌اندرکاران حوزه امور مالیاتی شرایطی را مهیا سازند که پژوهشگران به راحتی بتوانند در این زمینه نیز به مطالعه و پژوهش بپردازند. از طرف دیگر قرار گرفتن موضوع فرار مالیاتی در رده سوم اولویت پژوهشگران حاکی از وجود مشکل و معضل جدی در این زمینه است.

آخرین بررسی صورت گرفته در زمینه تولیدات علمی مجله پژوهشنامه مالیات مربوط به ارزیابی منابع مورد استناد در مقالات فصلنامه بود. بررسی مجموع استنادات مقالات مجله نشان می‌دهد، در کل، استناد به مقالات لاتین نسبت به منابع فارسی، بخصوص در سال‌های اخیر، پیشی داشته است. یکی از دلایل این امر می‌تواند مربوط به استفاده پژوهشگران از مقالات لاتین به عنوان مقاله پایه و همچنین مقایسه نتایج مطالعات داخل کشور با مطالعات بین‌المللی توسط برخی از پژوهشگران باشد، دلیل دیگر احتمالاً برمی‌گردد به کمبود پژوهش‌های بکر و اصیل ایرانی در این حوزه که لازم است دست‌اندرکاران این حوزه با اتخاذ تدابیری، از جمله تشویق و ترغیب پژوهشگران جوان، راه را برای انتشار مقالات جدید پژوهشگران داخلی باز نمایند.

منابع

- اعتمادی، حسین و فخاری، حسین. (۱۳۸۳). «تبیین نیازها و اولویت‌های تحقیقاتی حسابداری، ارائه الگویی جهت همسویی تحقیقات، آموزش و عمل»، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۱(۳۵)، ۳-۲۷.
- بمانیان، محمدرضا؛ احمدی، فریال و اسدپور، علی. (۱۳۹۲). «ارزیابی کمی و کیفی مقالات علمی پژوهشی دو فصلنامه مدیریت شهری از شماره ۱۹-۲۹»، نشریه مدیریت شهری، ۱۱(۳۲)، ۲۸۹-۲۹۸.

حبیبی، علی. (۱۳۹۰). عوامل مؤثر بر ارتقاء تمکین مؤدیان مالیاتی اداره کل مالیاتی استان مرکزی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه اراک.

دیانتی دیلمی، زهرا و بردبار، راضیه. (۱۳۹۲). «مطالعه تطبیقی روش‌شناسی مقالات حسابداری در مجلات معتبر داخل و خارج از ایران»، مجله دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۲(۷)، ۱۴-۱.

ساعی، محمدجواد؛ لاری دشت‌بیاض، محمود و فاتح‌گوش، حسین. (۱۳۹۴). «بررسی و تحلیل محتوای تحقیقات علمی پژوهشی حسابرسی در دو دهه اخیر»، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۲(۲)، ۲۲۰-۲۰۳.

صامتی، مجیده؛ امیری، هادی و حیدری، زهرا. (۱۳۹۴). «تأثیر اخلاق مالیاتی بر تمکین مالیاتی، مطالعه موردی شهر اصفهان»، فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی، ۲۳(۷۵)، ۲۶۲-۲۳۱.

عصاره، فریده. (۱۳۸۵). کتاب‌سنجی، دایره‌المعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، جلد دوم، تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی.

گرامی‌راد، فاطمه؛ محمدی، مهدی و سرلک، نرگس. (۱۳۹۳). «تحلیل محتوای مقاله‌های مجلات علمی پژوهشی حسابداری و مالی منتشره بین سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۸۷»، حسابداری مدیریت، ۷(۲۳)، ۱۲۲-۱۰۵.

مرادی، محمد، صفی‌خانی، رضا. (۱۳۹۵). «تحلیل پژوهش‌های حسابداری بخش عمومی در ایران و جهت‌گیری تحقیقات آتی»، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۳(۴)، ۵۷۴-۵۴۷.

موحد، علی و ایزدی، پگاه. (۱۳۸۹). «ارزیابی کمی و کیفی مقاله‌های فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی طی دوره ده سال (۱۳۷۸-۸۷)»، پژوهش‌های جغرافیای طبیعی، ۴۲(۷۱)، ۸۳-۹۴.

نمازی، محمد؛ رجب‌دری، حسین و روستامیمندی، اعظم. (۱۳۹۶). «بررسی تعداد و تحلیل محتوای مقاله‌های مرتبط با اخلاق حرفه‌ای حسابداری در ایران»، پیشرفت‌های حسابداری، ۹(۱): ۱۹۲-۲۲۶.

نوبخت، یونس. (۱۳۹۷). «علم‌سنجی پژوهش‌های حسابداری رفتاری در ایران»، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۷(۲۷)، ۱۳۶-۱۲۵.

- Abu Bakar, N. B. & Saleh, Z. (2011). Public sector accounting research in Malaysia: Identifying gaps and opportunities. *Journal of Research and Practice in Public Sector Accounting and Management*, 1(1): 23-42.
- Akçakanat, Ö. Senal, S. & Ateş, B. A. (2013). Evaluation of the work of Turkish accounting standards with regard to the content analysis (2004-2011). *International Journal of Alanya Faculty of Business*, 5(3): 1-8.
- Apostolou, B. Dorminey, J.W. Hassell, J.M. & Rebele, J. E. (2017). Accounting education literature review (2016). *Journal of Accounting Education*, article in press.
- Campopiano, G. & De Massis, A. (2015). Corporate Social Responsibility Reporting: A Content Analysis in Family and Non-family Firms, *Journal of Business Ethics*, 129(3), 511-761.
- Erserim, A. (2016). A review of audit literature in Turkey. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 53(611): 29-38.
- YorkKenny, S. & Larson, R. K. (2018). A Review and analysis of advances in International accounting research, *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 30(1), 117-126.